

ივერიკა

გ ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს					
თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	6	6	6	6
11	9	5	5	5	5
10	8	4	4	4	4
9	8	3	3	3	3
8	7	2	2	2	2
7	6	1	1	1	1

ცალკე ნომერი—ერთი შუკრი

გაზეთის დასაყვებად და ყველა განცხადება დასაყვებად უნდა მიწვდეთ: თბილის რედუქციის, ვაჟა-ფშაველას ქუჩაზე, ვანო ნუცუაძის ძველი ბარდბაზი, ანუ გრუზინსკის სახლში; წარსულის განყოფილება საზოგადოების განყოფილების, საზოგადოებრივი განყოფილების, სახლის ქუჩაზე.

ფასი განცხადების: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპიტი.

1877—1891 **ს ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს** და **ს ა ლ ი გ ე რ ა ტ ი უ რ ა** ვ ა ზ ე თ ი 1877—1891

„ივერიკა“

გამოვა 1891 წელს იმეპე შრომანობით, როგორც ქაქაძე.

მისამართი: თბილისი, თბილისის რაიონის, თბილისის ქუჩის, 12-ის, 12-ის, 12-ის.

ტვირთვა: ა) თითონ რედაქციის, ნიკოლოზის ქუჩაზე, ვარანკოვის ძველი ბარდბაზი, თბილისის რაიონის, თბილისის ქუჩის, 12-ის, 12-ის, 12-ის. ბ) ქართული შრომის წარსულის განყოფილება საზოგადოების, კანცელარიის, სახლის ქუჩაზე, თბილისის რაიონის, თბილისის ქუჩის, 12-ის, 12-ის, 12-ის.

ტვირთვის გარე მისამართები უნდა დახატოს გაზეთის რედუქციის: **Тифлис. Въ редакцію грузинскіе газеты „ИВЕРІА“.**

რედაქცია ამისათვის აცხადებს, რომ თბილისის რაიონის, თბილისის ქუჩის, 12-ის, 12-ის, 12-ის. მისამართები უნდა დახატოს გაზეთის რედუქციის: **Тифлис. Въ редакцію грузинскіе газеты „ИВЕРІА“.**

ახალი ამბავი

* * * მთავარ-მართველი კავკასიისა, გენერალ-ლეიტენანტი, ა. ა. მ. შერემეტოვი, გუბერნატორი დამის მართველი ტფილისის დამ მ. ა. მ. შერემეტოვი. ბ. ბ. შერემეტოვი. ბ. ბ. შერემეტოვი.

* * * პროტორესიტერმა მ. ე. ცელაბოვისკიმ, რომელიც იყო კავკასიაში გამოგზავნილი სამხედრო ეკლესიის დასაფარველად, მანამდე ამ რამდენიმე დღის წინა დღეებში ტფილისის ეკლესიის ეკლესიის მ. ე. ცელაბოვისკის დიდად მოეწონა და ამისათვის რამდენიმე სასამართლო ტერიტორიაზე მადლობას უთხრა მეტეხის მიმართ, რომელიც ამისთანავე გარდასცა ოქროს ჯვარი გუ-

ფელეტონი

ს ა მ ო ზ ო ლ

ყულ სიმონას (ფრანგული)

ერთი ალხასელი მეგობარი მყავდა, რომელიც ჯერ ჯარის-კაცად იყო და მერე მასწავლებლად დაიწყო. ჯარში სამსახურიდან უნტერ-აფიცურის ჩინითა და ერთი ჯვრით დაჯილდოებული გამოვიდა. საკვირველია, რომ ასე უცოტას დაჯერებდა და აფიცურობაშიც არ წარადგინა. როცა სამსახურის ყველა გაუთავდა, უფროსმა უჩირა, დარჩი და აღიშტებობის მალე მოგეცემა. უფროსის სიტყვა რომ გვეგონა, ერთი წელიწადი სულ უტყუარობას ემიჯნებოდა, და მერე, ამ პირველს ნაბიჯს რო გადასდგამდა, ვინ იცის, იქნება შტაბ-აფიცრობაზე მივიღო. მაგრამ ჯარში დარჩენა არ ინდობა.

ჩემს მეგობარს გულში სიყვარულის ცეცხლი უდოდა. ჯარში ყოფნის დროს ერთი სოფელის გოგონასთან მიწერა-მოწერა ჰქონდა გამართული. მისი სატრფო—ლამაზი, პატარისანი,

ლამდე თითო პროცენტი თვინათის ჯამბიურისა რუსეთის დამშუღლ გლეხ-კაცობის სასარგებლოდ.

* * * ქართულ წიგნების მეტეხის ამსახვობას მამაკაცი წლის კედლის კალენდარი უკვე დაუშვებია და დაუბეჭდა. ამ დღეებში აკონტინენ და გასასყიდად გამოსცემენ.

* * * ტფილისის ერთ-ერთს სტამბაში დაწესებულ ბეჭედი ბ. ა. ნ. ფურცელის ვრცელის საისტორიო მონოგრაფიის: დიდი მოურავი გიორგი სააკაძე.

* * * ქუთაისის ინტელიგენციის განუზრახავს დაარსოს ქუთაისში ისეთივე ამხანაგობა წიგნების ბეჭედი, როგორც ტფილისში არსებობს დღეს.

* * * სასანიტარო ექიმს ბ. ნ. ვართანოვს ამ თვის პირველ კვირის განმავლობაში ჩვენს ქალაქში ბაზარ-მედიცინაში ნ. მ. დუქანი და საგარეო ადგილი დაუვლია: თათრის მედიცინა, მეტეხის აღმართში, რიყეზე, შიშინა ბაზარში, იარაღზე, თბილისის ქუჩაში და სხვ. ყველაზე სურსათ-სანოვარის დუქანში დაუთვალა რეცეპტი და თათრის მედიცინაში მეტეხის გიორგი მეტეხის მედიცინის თინეში ნ. მ. გამოუმჯობესა პური უნაგვი, წაურთმეხი და ყმაწვილების თხევანებში გუგუზანია ქალაქის გამგეობის შემწეობით, რომ იქ სურსათ-აქციონ ყმაწვილებისათვის. ამას გარდა მეტეხის აღმართში ბაყალს გოგონებს ფურ-ნახევარი დამალი ატამი გადაუყარა; ბაზ-

* * * 15 მარტიდან ითვლება 1-ლი ენციკლოპედია ავად გახდენ ტფილისში: ყველათა 20 კაცი,

დავბირდი, ვნახავთ-მეთქი. თავიანთი ლეილი მძაკ რომ მისვლიდათ, იმავე ურუხად ვერ დაუხვდებოდნენ, როგორც მე მომეგონებდა და დამიხსენებენ. რადგან სახლში ვიწროობა ჰქონდათ, ავიღე და იქაურს გემონებებზე მორთული ერთი ოთახი დავიკირე სოფლის სასტუმროში, თუქა იქ მარტო დასაძინებლად მივლიდი. ფრიდობი, თითქმის მე დიდი ვინავე გბრძანდებოდა, ყოველთვის ფრანკით გამოძახებულად ხოლმე. დანარჩენს დროს მათს სახლობაში ვატარებდი. ბევრის ლაპარაკის შემდეგ ფრიდობი ძლივს დაივინებოდა, რომ რამე დამეხარჯა, ვაგწოდებოდა.

— თუ ვნახავთ პატევი მეთქი, ვუთხარი მასმინებულს: ერთს დღეს დამეპყაუდა ვაგონდები და თუ ფულსაც გამომართებოდა, მაშინ ორს კვირასაც სიმოვნებით დავრჩები თქვენთან.

იღენერ კომპოსტოს მწილი და ისეთი გემრიელი სადილი, როგორც იქა, ჩემს დღეში არასდროს მივიღე. ფრიდობის ცოლმა მარტო სანაბარის საჭმლის დაკრება იცოდა, მაგრამ რასაც აეთებდა, ყველაფერი სუფთა და გემრიელი იყო, და ამისთან ისე-

რის ქუჩაში ყასბს იოსებ ბარხუდაროვს 15 ვირვანქა გაფუჭებული ხორცი უნახა, რომელიც წაართვა და გადაყრდევინა.

* * * ვინც რა უნდა სთქვასო, წიქვილი-კი ფეკსოა—სწორედ ჩვენს მეტეხებზე ითქვება ა. რამდენჯერ გამოუცხადებია ბ. ნ. ტფილისის პოლიციის, რომ ნაგავი, მტვერი, კირი, მიწა და სხვ. უთოვოდ დახურულ ტაქსიში უნდა გადაიტანონ ქუჩა-ქუჩა და ამისათვის ყოველს მეტეხს ფიცრის სახურავი უნდა ჰქონდეს აუცილებლად. ეს ხომ ბრძანებაა და, თუ ვნახავთ შეიტყოთ, როგორ ასრულებენ ამ ბრძანებას, ჩვენს ქალაქის ქუჩებში გამობრძანდა და ყველაფერს თქვენს თათრთა მხახვით და გაიგებთ, როცა მეტერი და ვაივავაზი სულ ზედ შემოგვეყრებათ.

* * * ქართულ წიგნების მეტეხე ამხანაგობა თვისის ახალს სადგომს, ალექსანდრეს ბაღის კუთხეში, ქვეშეთის ეკლესიის პირდაპირ, როგორც ეტობა მოკლე ხანში და ამთავრებს და მალევე იქ მოთავსდება. შენობა, როგორც სწავლა, კახტა და მოხდენილი გამოვა. ამხანაგობას კარგი პირი მოსვლია: აქვე, ამ მალხის გვერდით, მილის წყალი უნდათ გამოიყვანონ, რომ ბაღში მოსიარულე ხალხს წყურვილი და აკმაყოფილონ.

* * * 15 მარტიდან ითვლება 1-ლი ენციკლოპედია ავად გახდენ ტფილისში: ყველათა 20 კაცი,

თის აღერსით გეთავაზობა, რომ ძალა-უნებურად მად გვეცხნებოდა. მათი შვილები ერთი 15 წლის იყო, მეორე 13-ისა. ორივე ვანმთვლები, ცოტა მომწულე და მშვენიერის სახისანი იყვნენ, მაგრამ მეტად ზრდილობანი და მოსიყვარულენი. უნდა გეყურებინათ, მთელს ოჯახს როგორ უყვარდა ერთმანეთი! გრძნობა ყველას თვალშივე ეხატებოდა, რომ ვუყურებდი, გული სიხარულით მესვებოდა.

არცა-რა მათს ბინას უჭირდა-რა. კარები სკოლის ეზოსკენ ჰქონდა, სადაც მეტეხიერი ჩინასტია გავართავთ. ორი შენობა ერთმანეთზე იყო მიშენებული, და ერთი ამათგანი ფრიდობის ეკირა. ყველაფერს ზაღაზი და სისუფთავე ეტყობოდა. მასწავლებლის სახლი ცეცხლგამაშენებლების წინა დროს აშენებული იყო და თანაც პატარა. პურის სამზარეულოში სუამდნენ, რადგანაც ის ოთახი, რომელიც პურის საჭმელი ოთახი უნდა ყოფილიყო, ფრიდობის თავის საჭმელისათვის დაეკეთებინა. ამას დაგრდა, კიდევ ორი ოთახი იყო, და ეს ოთხი სული ადამიანი ხელვათად ეტყოდა. ეს იყო და ეს.

კარგა მოზრდილი ბაღიც ჰქონ-

გარდაიცვალა ამითი 7, ხუნვათი—8 კაცი, ხოლო გარდაიცვალა ამითი 4.

* * * როგორც განსაზღვრეს ბრის სოფლები, სადაც ექიმის ხელი არ მისწვდება და ავადმყოფობა-კი პულოზს, ამას სიტყვა არ უნდა, უმისოდ კარგად გრძობენ ჩვენს დამა-სოფლებს მექვილან, ამიტომ ძლიერ კარგ ნუგეზინ და იმედოდ მივანახია, როცა რომელი-სამე სოფლის საზოგადოება თვით იგზმობს თავის ვასაქობს, ამისაგან შევლას თვითვე ცდილობს და არ უტყვის: როდის იქნება, მთავრობა მოვიდეს ჩვენს საშველად და ვასაქობიდან სახსნელად.

სოფ. საგარეოს საზოგადოება, დიდი ხანი, სხივად ჩვენს აღმინის ტრაქტის, ნება მოგვეცით ჩვენსავე ხარჯით ჩვენს სოფელში სამდრნალო გემართათო. ამისათვის საზოგადოებამ მზა-მზარეული სახლი დაუსახელა მთავრობას; იქაურის სასწავლებლისათვის სრულიად ახალი სახლი ააგეს სხვა ადგილს, ძველში-კი საგარეოელებმა სამკურნალოს გამართვა განიზრახეს.

როგორც შევიტყუე, მიხონვლეთ წადილი ამსწავლებიანთ: აღმინის ტრაქტის ნებადართო საგარეოეში საგარეოე გამართვისა, ექიმის დაუნიშნეს, ბ. ნ. ბურჯავანოვი, და ერთი ბებია-ქალიც.

ვისურვებთ ამ ახლის დაწესებულების წარმატებას სოფ. საგარეოეში; ვისურვებთ, რომ სოფლის დეკლარაციით აქ რიგინი დახმარება აღმოჩნდეთ.

დათ. აგეთის ლამაზის ბაღის მნახველი არა ვარ. შიგ კაცი რო შევიდოდა, გაოცდებოდა ყვეალებების ხილის მშენიერის სუნით, რომელიცა ჰავრი იყო. შეზავებული, ერთის ცილის ოდენა ადგილს ვერა ნახავდით უზარაოდ მიკედნებულ, ერთს უბრალოდ მაღალს უჭირავდ ამოსულს: ყველა გამართული, მიწა შემოყრილი, მოკლილი და ქოგობ შემდგმული იყო. იქ შეხვდებოდით საუკეთესო ხილს, მიწისა და ჩვეულებრივს, მაგრამ რიგინად მოკლული ყვეალებებს. ყველაგან დღის თვალი ტრიალებდა, ყველაფერს რიგინი პატარონობა ეტყობოდა.—პატარონი და მდებ-კე ვიფრიდობი ხებლდათ, როგორც მელსაც თვისი ორი ვაგი მზარში უფვა და ენახებოდა. ბაღის ბოლოში ფანჯარები იყო, ყვეალებითა და ვარდის ბუჩქით დაფარული. იმის იქით მშენიერად მობობენ ყანა და მერე ვისთვის მთებში იწყებოდა. სოფელი მათს სახლს იქით მომორებით იყო, ასე რომ ესენი განმარტებით იდგნენ. ბაღს იქით შემოღობილი ადგილი ფრიდობის ცოლს ეკუთვნოდა—ამისგანც ჰქონდა დარჩენილი. პატარა მდინარის ნაპირას მდებარე ადგილის ერთი ნაწილი სა-

დაბა ზ სოფელი

(მოწერილი ამავეთ)

აბაშა (სენაკის მაზრა). ჩვენში საკვირველი ამავეთ არის, რომ რაც მამასხლისობა დაწესებულა, მას შემდეგ ის საზოგადოებაში სასოფლო-ცენტრია და სასწავლებელი არ არსებობს. საზოგადოებრივ საკითხებში ყოველგან არის გამართული სასოფლო კანცელარია და სკოლა, აქვე მკვირ საზოგადოებრივი, და აქვე, ონტოლოგის საზოგადოებაში კანცელარიის წარმოადგენს იმდენად და აქვე მამასხლისისა და სასოფლო სკოლების სასამართლოს წოდებები და გასარჩევნი სპეციფიკური შეკრული აქვე და ისე ბარბარულად, ამ ტომობით ხან ერთს მოსახლის გზაში შედიან და აძლევენ ხუთს წლის ქირას და იქ არჩევენ საქმეს, ცოტა ხნის შემდეგ მთავრდებიან მოსახლისა და გადიან და იქ აძლევენ ქირას, ასე რომ ამ საზოგადოებაში მოსახლე კაცი არ დარჩენილა, რომ მეკანცელარიობა არ შეხვედრიყო. ამ წყრილობაში ქირაზედ დახარჯული ფული იმდენს შეადგენს, რომ ხუთი კანცელარია აწვდნობდა ქეთიჯირისა. ესე-ც ხარჯი ხარჯად წავიდა და ფირის შენობაც არა აქვთ კანცელარიისთვის...

აქიური ახალგაზრდა ყმაწვილები უსწავლელად არიან დატარებული. თუცა დღე-მამანი მხად არიან, სწავლისათვის ფულები დახარჯავენ და შეიძლება გამოხარდნენ, მაგრამ რა უნდა ქვანა, როცა სკოლა არა აქვთ. ამ საზოგადოებას საკანცელარიოდ და სასკოლოდ ორი ადგილი აქვს ამოკრული: ერთი ცხატუხინი და მეორე ბარბარულად. ამასხედ ვერ შეთანხმებულან ერთმანეთთან, ერთს ნაწილს საზოგადოებისა ცხატუხინი არ უნდა და მეორეს ბარბარულად. ამ უთანხმოების წყალობით ვერსად ვერ აუშენებიათ კანცელარია და სკოლა. ამის გარდა, დიდი ჩხუბი, დიდი აყლმამაყალი აქვთ, დიდი ხანია საივიარტო არის გამართული და ბევ-

ბალახო იყო და შიგ ლამაზი ძროხა სიკვდა. დანარჩენი ადგილი-ც ქებითა და პურით იყო დათესილი.

—სრულიად ბედნიერი ვარო, მეტყობდა ხოლომდ ფირიდობი. რაც მინდოდა, ყველაფერი ამისრულდა. ის-და დაშინებია, რომ ღმერთის მადლობა შევწყვიტო და ჩემის შვილების ბედნიერ მამაპაპისათვის ვეცდებო.

ვაითხე, შენი შვილების საქმე როგორ იქნება და ან შენ რა უნდა ქვანა აქვთ.

—ყველაზე უწინარეს ჩემი შვილები ჯარის-კაცები უნდა გახდნენ; ჯარში ორნივე უნდა წავიდნენ, რადგან უმცროსი განთავსდებოდა არ მსურს. შემდეგ ის მამის კვლობაზე მასწავლებლობა უნდა დაიწყონ, ან კიდევ მიწის მეშობა, —რასაც ამოარჩევენ, ეს იმით ნებაა. სანამ ჯარში წასვლის დრო მოვიდეს, დარწმუნებული ვარ, სწავლის დამთავრების მოწოდებას მიიღებენ, ეგზამენსაც ჩინებულად დაიტყვენ და იმ დრომდე მიწის მუშაობასაც როგორც შეისწავლიან. უფროსი ვაჟი, თუ გინდა, ესე-ც მშვენიერი მუშა კაცია. მის დროს წილს ქირაზე წავიდა; ეს სკოლა საიმედო ნიშნება ჩვენთვის.

როცა შეგორდები სწავლას მორ-

აჯელ იყვნენ მარბის უფროსთან და გუბერნატორთან, ხან ერთი მხარე და ხან მეორე, მაგრამ ამას მორბობებს არა ეშვებოდა. კარგი იქნებოდა, ყურადღებას მოექცედი ამ გარემოებას მთავრობა და ძალის დახმარებულს, რომ კანცელარია და სასწავლებელი გამართონ და დაიარსონ.

ამავე საზოგადოებაში არის ერთი ძველ-დროს გაყვანილი სახელმწიფო გზა-ტყევილი. შენი მტერია, ამ საზოგადოების ზოგიერთი აზნაურმა და გლეხ-კაცობამ და გზას საქმე დაძარცვოს. სიგანე სამი მოთხარე ჩამოაკაველეს და ხანის წყლის ჩასავლის ფონთან გზა შეკვეთეს, ალაგ-ალაგ გადახინარეს და თითონ დატყვეობდნენ. გზა-ტყევილზედ ისეთი ყანებია ხსული, რომ ურბითა და ცხენით კიარა, ფეხით რომ გადაიარონ, ცოცხალსაც არ გაუშვებენ. აქიური უფროსები ჰხედავენ ყოველსავე ამას და ხმას-კი არ იღებენ, ამასობაში გზა დაეკარგათ და უგზო-უცვლოდ დაეხეტებინათ.

კობახია

დ. სიღნაღი, 25 აგვისტო. ვაგი-სტუმრეთ საშინელი სიტყვა-პაპანაქება და არც თუ გზელა ნაღვლები სიტყვები, მაგრამ ამასაც ხომ მალე მოეცადა ბოლო. ჩვენ ვერ კიდევ არ მოვარჩენილვართ კოლოებს, პური საგმოდ მივიდა, ქერის მოსავალი მშვენიერი იყო, თივის არა უჭირდარა და აი ესე კიდევ კარზე სივრელი გვაღვია. მშვენიერად ასხია ვახტანგის უხარია მშრომელსა და პატრონს, ეგებ ესეა მინც ვაგიშობო წყელობა, მაგრამ ამაოდ, რაც კოლოდგან დარჩა მხეწველ-მოქსეველს, ის სივრელი დგანდარჩება. იმან უფრო ბევრი მომიქო, ვისაც არც უნახეს და არც უთქვანია, ესე იგი მოგახსენებავარება და ჩარჩებმა. წელს თითო-კოლოს პირზე ორი და სამი მეწვრილმანე და მეფაროლე იჯდა თავისი კულა ვირ-კურტანზე ტომრებითა და კოლს პურის ოთხ აბაზად არც-კი ისეგანდი, ორღესაც კიდ წყეობი-რეა ამაზილის, ქერი ხომ უფთა 10 კ.—25

წინე და ვანთავისუფლებულნი შინ წავიდე—წამოვიდნენ, ჩემმა ამაზანმა მოისურვა, ეჩვენებინა ჩემთვის თავის შვილების ნაწერი რეველი და მთხოვა კიდევ გაეკეთებოდა მდამსწარი. ფირიდობსა და მეორე ჩემს მეგობარს ეან ლოფლოსს, რომელიც მასწავლებლობდა სენ-ჯან-ბრევილეში, ორსავე ისე აქვს წარმოადგენილი, ვითომც მე დიდი ნასწავლი მასწავლებელი ვიყო; მათ ბუნდად ვაგონილი ჰქონდათ, რომ 1851 წლიდან მე სორბონში პროფესორად ვიყავ და ამიტომ ეფანათ, ვითომ ანგარიშით ძალიან ვიციდი და ჩქარი და ლამაზი ხელი მქონდა. ჩემს იმითთან მიწერის წერილებს ამ მხრე მათთვის თვალი უნდა აებოლებინა. მაგრამ, შეიძლება, ვიჭირობდნენ, რომ კარგად მარტო მაშინ ესწერდი, როცა დიდი რამ საქმე იქნებოდა და მეგობრებთან მისწერს წერილებს ისე უბრალოდ ეხატებოდნენ.

უნდა ესთქვან, რომ ორსავე ვაგის თავისი ნაწიერთი მამა სწორედ რომ უსახელებია. ასობეი ჩინებულად დახმული და ლამაზები იყო! მართლწერასაც არა უშვებდა-რამ; ამ ხელის წყალობით, ვეჭირობდი ჩემს გულში, ერთის წლის შემდეგ ძან დაწინაურ-

კ. ზეით არ იყენეს. კვლევა კვლევ მოვაქრეს არ უშვებდა და წელს არ მანქანებით მოავარებს, რომ ბუნსავით დაზევიდნენ მოაკვებს, არ ვიცი. ვერ ყურანის მტევანი არც-კი დამთავრებულა და ესე-ვე ამასხედ ჩემი დარბარისლე ვაგირები გოდრებს, ტყებს და კულა-ვირებს. ეკვი არ არის, ამასაც ისე გამოავლიან მევენახეებს ზღლიდან, როგორც ქერი და პური გამოაკალეს. ამის ნიშნებს ესე-ვე ვხედავთ. აღამაზად-ხანის დროს ბარბარულს სამსჯავროსი დაარბენინებენ საჩივრებად.

სიღნაღიდან მოვაქვრე ხალხი გასულია, მაგრამ არც ესე-ც, ვაგე-ცა მხიარულდება. ერთი ვილატ გარბინიერი არტისტი გვეწვია სომხურ-რუსულ-ქართულ წარმოდგენის გასართად. დანიშნა წარმოდგენის დღეც; ვაჩადა და ვანათა და კლუბის სადარბაზო ოთახი, აქტიორ-არტისტები ვაყურებინათ კარებისაკენ, მაგრამ შენც არ მომიტყენა. გადაილა წარმოდგენა. არც ამ საშუალებამ უშვლა და მეორედაც მარტო კლუბის მოსახლებურებმა შეკვეცს თავები. ვაიარა არტისტი. გვეწვია რატელი და კონცერტის გამართვა უნდოდა, მაგრამ ამასაც ის დღე დადგა და ესეც ვაიარა. გვეწვიდნენ ს. გურჯაანიდან სენის მოკვარენი და წარმოდგენის მათი-კო. ს. გურჯაანის წიგნი-საკვირის სასარგებლოდ. ამათაც ის დღე დადგებოდათ, მაგრამ თ. ი. თ.—შეი-ღობა ბოლიცის წყალობით მოხერხდა ეს საქმე. ვაიარა ვანცეზებულთ. ხ. ბარბარევილის ფონდისთვის ხელის-მოწერა და ამასაც ზურგე შეაქცა უშვებესმა ნაწილმა საზოგადოებისამ. ავერ, ურბითა საწავლობის ხელისნის შვილმა დაასრულა სამაგალითად სამი-ქალაქი სასწავლებელი, ღ გულითა და სულით სწიადნი ვანავარბის სწავლა. ვაიარა ხელის-მოწერა, ეგებ ტფილისამდე მინც ეუშოვინათ გზის ფული, მაგრამ სცდა არის გულის შეშატკივარი. მოგვივიდა გულის მოთამაშე, ვილატ

დების სამსახურში, და ორის წლის შემდეგ ხომ უნტერ-ფიცრობასაც მისცემენ-მეთქი.

— იმულებული ვიყავი, მათთვის ბეგერი რამ გამოუსადეგარც მესწავლებინაო, მაგრამ ფირიდობსა; მაგრამ მე შექნა, საეგზამენო პროგრამა მთლად უნდა ვამთავებინა. მე რომ ცოტაოდინი ვილატ მქონოდა, საფრანგეთის ისტორიასაც ვაგაცნობდი. ისტორიას ჩემი მეგობარი მშვენიერის მეტოდით ასწავლიდა. პირველად ვერადე შესწავლიდა ფიხილას გეოგრაფიას; დღეს, ნათა ღ ტრეთა სავლელ მდინარებს, მთებს, ზღვის ნაპირებსა, ნათე საყუდრებს, სხვადა-სხვა მხრის მრეწველობას, მათს ძლიერს სიმშენიერეს,—ყველა ამას ასწავლიდა და არაფერს არა სთავებდა მუშუწავლებს. მერე ჩამოუთვლიდა ხოლომდ შესწავლის ამბებს. ვერ სცილილობდა, მარტო ამბები ღ იმათი დრო დაეხსენებინა, ღ შემდეგ ვერცადა მოუთხრობდა ხოლომდ ყველაფერს როცა ლაპარაკის დროს შეხებოდა საფრანგეთის ერთობას, დიდხანს ჩერდებოდა საზოგადოებათა დებულებას, საზოგადოება ყრლომბაზე, მუშათა და გლეხთა ყოფა-დგომარობაზე, ყოველთვის, როცა რომელსამე მეფეზე,

მაქსი, 15 ამ თვიდგან თითქმის ყოველ დღე ერთსა და იმავე მალაყებს თამაშობს, მაგრამ, ნაღვლ ეშმას, აქი-კი ვასურა და უკულმა პირ-პირ-ბრუნებულნი მდენ წლამა გამობრუნდნენ. ცირკში ტევა არა და ყოველდღე 150—300 მან. მეტიც ჩაღის მაქსის ჯიბეში! მაქსის მომხრეებისე მარტისტებს დიდ-ძალი ვერცხლბული მართებენ. მოდი და ესე-ც დავაგვი-ღურენით სიღნაღლებს, არ იციო დაფისება კაცისა-თქო! ესეც დროს ნიშნება, არა, მეთხველია? რას უნათო, კაცია და გუნება: ზოგადი მღვდელი მოსწონს, და ზოგს — მღვდლის ცოლი. სიღნაღლებსაც მაქსი მოსწონთ, რა ჰქვანა, თუ იმათი გუნება და გემოვნება მაქსით და-ტკობასა ჰნატობს? ხომ მოგვსენ-ნებათ, რაც აღხანაო, ის ჩაღხანაო!...

ქართველი

ნ ა რ კ ე მ ი

(ფერნალ-ვაგთემიდან)

წარსულ ვერის „წოვაე ოაზო-ზრინე“-ში საყურადღებო ფედე-ტრინა დაბეჭდილი ბ-ნის ნ. ნი-კოლაძისა ქალაქის უკვე მოხმადარჩენების შესახებ. წერილი ამ-ბობს, რომ რა-კი სავანა დიწიება ქალაქის საბჭოს კრებაში, ამიტომ მხარეს განუდგარტო კითხველობს მხარეანი საქმე, ანუ საკულისა მხარე იმ „დასთა ბრძოლისა“, რომელიც ასე გამწვავებული იყო. ამ აზრთან კიდევ აგრეთვე იმას აუ-ღებინებია კალამი პარტეცეპულის მწერლისათვის, რომ გზად ჰქონდა თავი იმართლოს და მსუხეი გეს-ტევი იმ სავანის, თუ რა მიზნითა, რომ 1890 წლიდან მარს ვუჭერ-დი ტფილისის გამგეობას და წარ-სულის წილის არჩევანებს მუდგე-კი მევე ვლილამშქერ იმათ წინა-აღმდეგაო. ამის შესახებ აი რას ამბობს მწერალი:

დაღის მწესურების დარისა, რომ ჩემში, განსაზღვრულს წრეშიავე-კი,

ან ომზე, ან ხელოვნების და მწერ-ლობის ისტორიის შესანიშნავს სა-განზე მოუხებდობა ლაპარაკი, აქია-ნურება ბაასს,—იმოდენად კარგად იციდა ყველა ისტორიულ ამბის დაცობება, იმდენად ენაწულიანი იყო მოთხრობის დროს, რომ მსმე-ნელს სავანს აყვარდა. მარია ჰკითხ-ბულობდა მარტირის და მისთვის ის-ტორიას და უფრო-კი მიშუსას. ნათლად ვხედავდი, რომ ამაშირად მოთხრობილი ისტორიას მსმენელი მწერარდები ალტეცებაში მოპაყდა.

როცა ლაპარაკი ენა დაარკ, ან დიუ გესლენზე, ან კიდევ ტურინზე¹⁾ მოუ-ხებდობათ. კორნელის და ორბნის ნაწერებზე ჰქონდათ წაითხული, ზოგიერთი რჩეული ლექსი ზეზირად ასწავლიდა, და მისის სიტყვით, ამით ისტორიის შესწავლასაც ცოტა ოდ-ნად ხელს უწყობდა. როცა 1789 წელს მოხმადარ ტფილისის ამავე წაითხებს, სწორედ მთელის კაცო-

მსუხებ თუ კარგად გასმეს ესმა და ვანზე ვაგისას გამოარეულად დაღა-ზრო-სა სანსისუისა გზისა გავაქსელო-ბას. ამასობაში ანსად ოსტენს-კი არა ვაგისებენ, რომ კაცებს ავაგის აზრს არ უნდა შეტყუარო, ჯარ უნდა გა-დასწავლოს ტექსტისა, რომელსაც კართა და ერთა დაღებობა, რამდენსაც ჩვენ-ნი. მაგრამ იქნე სულ სხვა ნაწარად ესმათ, თათქისა მისინება. ერთას გზის გაღწევადად აქ ან აქით მანსუელა, რომ მისი უნდა დაწვი-როთა—უქცესად ერთას და იმავე სასწავლობაში—ან ყოველთა ერთას და იმავე ფორმულას, ან ერთს და იმავე დასმინო. თუ მტერთან და მო-უკარესთან შესჯიარის დროს და ყო-ველ ცნობების მარს წამოუხებდა სავანის შესახებ შეუვალად იყო-რბით განსაზღვრავს სხვა წილებში-სიტყვებს, რომ ადრის მტერი სსკა-ღმერთი არ არის და დაღ-ქნა იმისი წინასწარმეტყუელია. —გზის არ გა-დასწავლა მთავარს სარა. ან როცა თქვენა სწავ მოქმედებს ბოზად გა-რის ზუღსთვის მათქმებიათ და და-ღებულად სსკავ ქება-ქებას ამ კაცს, ვათარად ღვთის წინასწარმეტყუელს, მამანც, როცა სსკავს აგებებს, და მამანც, როცა მათქმებს და ან ქურ-დაბს,—კვლავ სსკავს სართ, დაღ-ქნა გზისათვის ან გაღაგანებათ, თქვენ-სასისათვის ან გაღაგანებათ. ამაოდ ვედავთ, შეკანებიათ ამ სსკავს, რომ უწინაღობა ერთსა და იმავე ღმერთს ვუქსეურობა, ერთა და ავა-რე სსკავს ვუქსეურობა, თუ, თქვენა სსკავს ვუქსეურობა, რომელსამე აზრის მო-სწავლობის გამო, ვერ სსკავს-სსკავს ჩავსებულა მოკალხდა სსკავს ამ კაცისათვის, რომელსაც ან სსკავსთა სს-სსკავსება, და შედეგ კბობილ-კი მსკავ, რაც ამ აზრს უდაღდაც და განსწავ. ვაიარებს, აზრანია, რა მხარეა გზის გაღაგანება ჩვენში, როგორც ყოველსაც სსკავს, სადაც თათ ცნობრება აზრანია არ არის, მაგან მათქმებს ესმას და ვუჭერბა. ჩვენში მოხლოდ ვებობ, ზარდა გზის გაღაგანებას და ვაგისებულა და გა-გებულა. როგორც ცნობრებათა და-ღობას, ჩვენ მოხლოდ ამის გაუა-

ბრიობის აღდგენის დღესასწაული გა-დაიხადეს. ტერორის წყველით ისე-ნიღდნენ; იმპერიამ ორივე მისი შეი-ლი ალტეცება მოიყვანა. ამოდენად ამავე მტარბაღის ვერ-კი არჩე-ვდნენ, ვინ იყო; ყველან გამარჯვებუ-ლნი-და ეჩვენებოდა! მასწავლებლის და მწერლების კითხვა-პასუში სულ ეს-და გესმოდით: სახელგანთქმული ეს, ბრძანებელი ხალხი, უშლევე-ლი ჯარი! აქებდნენ ჩვენს რანდულს ხასიათს, ჩვენს სიმარჯვებს, ჩვენს უფე-რისა ერთობას. არც ამაზე მეტი გულ უბრყვილო სიამაყე და არც ამაზე მეტი გულწრფელი სიმშობლის საყვარული არ მინახავს. ჩემდა სსკავ-მოვრედ შევნიშნე, რომ თუცა ფირი-დობი თავის შვილების წინ საფრან-გეთს ასე გატაცებთ ეგებ-ადიდებდა, მაგრამ სხვა მუშობელ ქვეყნებს შე-სწავლს წინააღმდეგი ერთი სიტყვაც არ წამოსცდნია. ამ სავანზე მე კიდევ ვამოვლარაყვე.

— დეე, სხვებიც ვაგეყვარდესო, მითხრა ფირიდობა: ქვეყანა კეთი-ლია; საფრანგეთი დღია. იგი არ საკურობებს, რომ თავის ასამაღლებ-ლიდ სხვები ვაგეყვარდესო. ო. ს.—კია. (დასასრული იქნება)

¹⁾ დიუ გესლენი და ტურინი სავანეთის გამოჩენილი მეომრები იყვნენ. პირველმა ესრედ მოუღებო „ღვთა კამპანისა“ სამე-ფრო ისინი და მოკვდა 1380 წ. მეორე გამო-ჩენილი გენერალი იყო, დაიბადა სსკავში 1611 წ., მოკვდა 1675 სალკამში.

სტრასბურში. 1 ოქტომბრიდან შე-
მაჯიწრებელი წესი პასპორტებისა
წმინდობის შორის მორიგება მოხდა
ან სახელმწიფო სამსახურში, ან სა-
სახურს გარეშე ადგილი და ან ვინც
სამხედრო ბეგების გადახდას მოეწი-
ლება გერმანიაში.

ვაჟინგბონი. შეერთებულ შტა-
ტებსა, ინგლისსა, საფრანგეთსა და
გერმანიას შორის მორიგება მოხდა
იმის შესახებ, თუ ჩინეთმა არ ავი-
სრულა თხოვნა, ერთად დავიწყეთ
მოქმედება. თუ უწყობა და დე-
ნა კიდევ მოხდა, სამხედრო ხომალ-
დები ხსენებულ სახელმწიფოთა თა-
ვიანთ ქვეშევრდობა, საეკონომიკო და
ინტერესებს დაიცვენ. ვინც კობა
საქირობამ მოითხოვა, ზღვაზედაც
მოახდენენ დემონსტრაციებს.

ვეტერბურგის ბირჟა, 10 სექტემბერი

საბაზო	მარცხენი	მარჯვნივი	მარცხენი	მარჯვნივი
მარცხენი	მარცხენი	მარცხენი	მარცხენი	მარცხენი
ხეივანიანი ოქრო	1, 86	1, 88	—	—
ტრამპის ვაჭრობა	151 1/2	152	—	—
მანქანის გერმანიის	—	—	—	—
ფული	1, 11	—	—	—
5% პარიზის შინა- განის სესხის მოძებნი	—	—	235 3/4	—
მილიტი	—	—	—	220 1/2
შვირისა	—	—	—	—
მესხისა	—	—	—	—
სახელმწიფო ობიგაცი- ონების პანის ფერ.	211	—	—	120
ცვლილი	—	—	—	—
გერმანიის ფინანსური	—	—	—	—
ტრადისიის პანისა	—	—	—	—
ქუთაისის პანისა	—	—	—	—
ტრადისიის საერთო	—	—	—	—
ნდობის საზოგად- ოებისა	—	—	—	—

გერმანიაში მორიგებისა შავი
ზღვაზე

ბათუმში ბაზის: ხუთშაბათობით,
ნაშუადღის 2 საათზე მოკლე გზით
და ნოვოროსიისკის და კერძო შევლის.
შაბათობით საღამოს 8 საათზე შო-
რის გზით (ეკლავ ნავთ-სადგურში შე-
ვლის).

კვირაობით, საღამოთა, საზღვარ-
გარე, სტამბოლში მიდის.

ბათუმში შობის ოდესიდან: სამ-
უბათობით შუადღის, შობის გზით.
პარასკეობით, დღით-დაღისა და მო-
კლეს გზით (კერძო და ნოვოროსიისკის
შევლის).

შაბათობით, დღით, სტამბოლად.

ფოთლიდან ბათუმში შობის სამშა-
ბათობით-იმის შემდეგ, როცა სოსხი-
მად მიდის გზით შობის გზით. სე-
ნაშაბათობით-დღით 9 საათზე და მთა-
სწორებს მოკლეს გზით მთავარულე გა-
გასიას და ფოთისა გზით.

შაბათობით, დღით 9 საათზე, და
მთავარებს შობის გზით მთავარულე
გაგასიას-ფოთისა და რუქლიას ანტო-
ლიისკის წამყვალ გზებს.

ბათუმში ფოთის მიდის პარასკე-
ობითა და კვირაობით. რაც გზით მო-
კლეს ფოთისა, ბათუმის საჯარო გა-
სწავლის სოფელი, როდის წაქე უკან.

ამის გარდა ყოველ-კვირის ფოთში მო-
დის ოდესიდან და ფოთი-გაგასიას
ნავთ-სადგურებთან გადწეულად გა-
სწავლის გზებს.

ბანკსა და ბანკს

„წერა-კითხვის საზოგადოების“
წიგნის გადახდა

მილი გასასიად და სხვა წიგნები	მან.	კაპ.
თხზულება ალ. კახიანი- სა ავტორის სურათით	1	20
ტომი I: ელვჯა, ციკო და ელისა	1	20
ტომი II, მამის შეკრული და განკუთვლილი	1	20
ტომი III, მოძღვარი და ციკო	1	20
საუნჯე, მ. ჯანაშვილისა. ცვარი სურათებიანი, საყმაწ- ვილო წიგნი.	1	30
სამართლის კლობანი (კარ- ბანისა) სულაქელიძისა.	1	—
„ვეფხისტყაოსანი“ მე-12 გამოცემა, ოსურგეთში;	1	30
ფასი	1	30
ავაზანი, ტრაველი ანტ. ფურცელიძისა	1	30
ახალი ბრძენი, ილ. ივანო- ვილი	1	20
დავით აღმაშენებელი, დრა- მა	1	40
უკანასკნელი დღე სიკვდი- ლით დასასჯელისა, ვიქ- ტორ ჰიუგოსი. თარგ. თ. სახოკისი	1	30
ხალხური ზღაპრები, შეკრე- ბილი ანტონოვიჩის მიერ, ...	1	30
ლეგენდები. ბარათაშვილისა. ახალი გამოცემა	1	30
რამდენი ლექსი ცახე- ლისა	1	15
თხზულებანი ე. გრიშაი- სა, შვეიცარიის ყდაში ავ- ტორის სურათით	1	2

ქართ-ლ-რუსული ლექსი- კანი და ჩუბინაშვილისა სამივე ნაწილი	8	—
ქართული ლექსიკონი, შე- დგენილი საბა-სულხან ორბელიანისაგან	3	—
გზა ცხოვრებისა, შედგენი- ლი წმიდისა ალ. ლოგუ- როსისაგან	1	—
წინამძღვარი ზეცისა	1	50
წმიდათა ცხოვრება	1	20
ფიგანი ფილოსოფოსი ეზო- პისა	1	40
სიბრძნე კაცობრივი	1	—
ბრძენი	1	30
მოკლე სახელმძღვანელო ფრანგულის ენისა, ყლით.	1	50
მოკლე ფრანგული გრამა- ტიკა	1	40
მოკლე მსოფლიო ისტო- რია წველითა და ახალ- თა ნათესავთა დასაბამი- დან სოფლისა ვიდრე დღევანდლამდე, ყლით.	1	20
მოკლე გეოგრაფია ფიზი- კური, მოქალაქებრი- ვი და ისტორიკური, დამატებითი ძველის გეო- გრაფიისა.	1	50
მოკლე ქართული გრამა- ტიკა დამატებითი გრამა- ტიკურის და ლოლიკუ- რის ანალიზებისა	1	40
მოკლე რეტორიკა, გინა შეკერი-მეტყველება სასა- რგებლოდ ახალგაზდა ყმაწვილ-კაცისა, ყლით	1	50
Шпонация России въ Ка- вказомъ, С. А. Вьлю- курова	3	—
Поѣздка старца Арсенія Суханова въ Грузію 1637—1640 гг.	1	25

გერმანია ქვიში
პროკრატისი
ამისკენ ეფექტისათა: ფარდისეუბურ და გავლასეუბურ ხელისა და
ფუნის სიდაბლივს, ნეკრესის სწეულებას, ნეკრესის ქარსა და
კანტარაქტურას (გაჩაქის სსკეს); ამისკენ ზურთაჲ სიდაბლივსაგან
ქრუდ, ბრძანად და მუნჯად ჩაქადასიდას.
ამის განადა სქამლას დედითა სწეულებას და სიფილისს,
აქადასიდას მიაღებს ყოველ დღე; დილის ცხრა საათიდან 12 სა-
თამდე და საღამოთი 7—8-მდე.
ჯარსი: მიხილისა და ელისაბედის ქუჩების შესახვევში, მი-
ხილის ქუჩით № 9 და ელისაბედის ქუჩით № 2, სახლი ვა-
ჰაივისა, ვარანკოვის ნომრების შირდაში. (10—1)

საკომერციო კურსები
ბალანსი და ვაჭარბანისი
წელიწადი მუათო

კურსების დანიშნულება ის არის, რომ სპეციალური საკომერციო გა-
ნათობა შესძინოს მსურველთა, როგორც ქალქის, ასე ვაჭრის, და მოაზრდოს
ვარჯიშობის შემწეობით ანგარიშის დახელოვნებით მოკლდენი.
სწავლის გათავების შემდეგ ატესტაციები ეძლევათ. 1891—92 საო-
სწავლო წელს შემდეგი საგნები იქნება საწავლელები: 1) საომატიკო კა-
ნონისა, 2) საომატიკო ანათეტიკა, 3) პუსულტორია მარტივი, ორ-კეცი და
საბანკო 4) ანათეტიკა სასაქარაო სითათი, 5) საომატიკო მანქანა-
6) სასაქარაო და სათამაშო სწავლება, 7) მსწავლ-წერა და წერა გარეყუ-
და და შინაშინა.
სწავლა დაიწყება 16 სექტემბრიდან. ახლად შემოსულთა მიღება
დაიწყება 2 სექტემბრიდან, ყოველ დღე საღამოს 4 საათიდან 8 საათამდე,
კურსების სადგომში, სასადა დაქუჩისადრე ფარდისეუბისა, № 9, სურგუვისა და
საგონის ქუჩებზე, სათამაშის შირდაში.
პროკრატისი და წესები კურსებისა უსასადად შეიძლება მიიღოს მსურ-
ველთა კურსების სადგომში და მძათა წოვიანოების საბანკო კანტარაში,
სიონის ქუჩაზე.
ვინც ქალაქ გარეშე ცხოვრობს, შეუძლიან წერილით მიმართოს კურ-
სების დაბარებულს შ. მხევიანისს, ტფილისს. (24—94—18)

ტფილისში, ვოლოკისის პროსპექტზე, ქალაქის შუა-გულს ალაგას,
ახალი ნომრები

დახდა
შვეიცარიად და სუფთად მორთული ოთახები 60 კაპ. ვიდრე 5 მან-
თამდე დღეში; თითოურად ბეგის დათმობათ. საქმელი ახალი და გემრიე-
ლია. (36—86—21)

პრუტეი მაქს ვანკონობა პრუტევილს საზოგადოებისა, რომ მე
მოვიკვებ საზღვარ გარეთიდან მუდმივ მოხელე და ვაჭარბანო ქუთა-
ისში, ბალანსის ქუჩაზე, წყალთა-შუა, აბ. ვოლოკისის სახლი

სამღებრი და ლაქის ამოსაყვანი ქარსანა
და ვიღებ შესაღებად სხვა-და-სხვა ფერ აბრეშუმულს: პლიუსქის, ხა-
კურის, შილის და ბამბის ქსოვილებს, ყოველ გვარს შეკერილ ქარს
ტრანსპოსს; კაცის სამხედრო სამოქალაქო ტრანსპოსს, ჩხებებს, ჩულქებს,
ლოტებს, არშებს, სირაქლებს ფრთებს და სხვებს. აგრეთვე ვიღებ ტანი-
სამასა და ყოველ გვარს დალაქანებულ მატერიებს ლაქის ამოსაყვანად.
მსურველთა შეუძლიან მოამბანდნენ მისიქილის ქუჩაზე, ავო-
ფოვის მუხობაში და ფოსტით მოამბანდნენ შეკუთილობით და
ფურცელ გავაწარბან ნიშებით.
(28—98—17) ქარსანის პატრონი არტემ ანჯაღაროვი

УПРАВЛЕНИЕ ЗАКАВКАЗСКОЙ ЖЕЛЕЗНОЙ ДОРОГИ

Вызывать желающих принять на себя поставку, для потреб-
ностей железнодорожного будущего 1892 года: шпалы дубовых—въ
количествѣ до 200.000 штукъ и сосновыхъ или еловыхъ тоже въ
количествѣ до 200.000 штукъ, а также переводныхъ брусь-
евъ: сосновыхъ 100 комплектовъ и дубовыхъ 100 комплектовъ.

Главные условия поставки слѣдующія:

1. Шпалы и переводныя брусья могутъ поставяться на любой
станціи дороги.
  2. Шпалы и переводныя брусья должны быть зимней рубки,
т. е. вырубленныя въ течіе Октября, Ноября, Декабря 1891 г.
и Января и Февраля 1892 года.
  3. Шпалы и переводныя брусья должны соответствовать приня-
тымъ на дорогѣ техническимъ условіямъ и чертежамъ.
  4. Лица, желающія принять на себя поставку, подаютъ зая-
вленія, (не позже 10-го Октября сего 1891 года) на имя Началь-
ника Матеріальной службы (Михайловская улица, домъ Эминова).
Въ заявленіи должны быть указаны: цѣна, количество, сроки и
мѣсто поставки. При заявленіи также долженъ быть приложенъ
за печатью поставщика, образецъ дерева, изъ котораго будутъ
выдѣлываться шпалы.
  5. При подписаніи договора, поставщикъ вноситъ 10% залогъ
съ подрядной суммы.
  6. Сдача означенныхъ выше матеріаловъ должна производиться
съ 1-го Февраля по 1-е Августа 1892 года, по возможности еже-
мѣсячно равными частями.
  7. Уплата денегъ будетъ производиться Управленіемъ дороги
за нарѣд не менѣе 5.000 штукъ шпалъ и не менѣе 25 ком-
плектовъ переводныхъ брусьевъ.
- Чертежи и техническая условія можно видѣть у Смотрителей
Матеріальныхъ складовъ на станціяхъ: Баку, Елисаветополь, Михай-
лово и Батумъ.
Управленіе дороги оставляетъ за собою право выдать заказъ или
заключить договоръ и на меньшее количество, чѣмъ будетъ пред-
ложено поставщикомъ.
За болѣе подробными кондіціями, поставщики имѣютъ обра-
щаться въ контору Матеріальной службы по вышеозначенному
адресу. (3—115—1)

ახალი სტამბა

ნიკოლოზის ქუჩაზე, თავ. გრუზინსკისეულს სახლში,
იქ, სადაც „ივერიის“ რედაქციის იმეფობა, გაიმართა
სრულიად ახალი სტამბა.
სტამბას აქვს საზღვარ-გარეთიდან გამოწერილი ახლის სისტემის
მსწავლ-მეჭველი და სხვა და სხვა ვარი მანქანები.
ამასთან გვაქვს ახალი ასოები, როგორც ქართული, აგრეთვე
რუსულიცა და სომხურიც. სომხური ასოები გამოწერილია
კენიდან.
ყოველ გვარს სახარბო სტამბა ქართულ-სომხურ-რუსულს ენებზე
სუფთად და დროულად ვაკეთებთ.